

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum prædestinatio pertineat ad scientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

inuenitur voluntas, ad quam primo pertinet rō boni, & finis, & omnibus, quæ sunt in nobis vitis, sicut instrumentis ad cōsecutionē finis, quāuis in aliquo respectu intellectus voluntatē præcedat: propinquius autē voluntati est intellectus, remotiora sunt corporales vires, & ideo ipse Deus, q̄ est simpliciter primus prouidens, imprimit solus in voluntatē nostrā, Angelus autē, qui cum sequitur in ordine causarum, imprimit in intellectum nostrum, sicut quod per Angelos illuminatur, purgatur & perficitur: sed cœlestia corpora, q̄ sunt inferiora agētia, imprimere possunt in vires sensibiles, & alias organicas affixas. Secundum vero, qd̄ motus vnius potentia: aīæ redundat in aliā, contingit, qd̄ impressio corporis cœlestis redundat in intellectum, quasi p̄ accidens, & vltierius in voluntatē, & similiter impressio Angeli in intellectum redit ad voluntatē per accidens: sed tamē quātum ad hoc diuersa est dispositio intellectus, & voluntatis ad vires sensitiuas. intellectus n. naturaliter mouetur a sensitiua apprehensiuā motiua, per modū quo obiectum mouet potētia: q̄ phāntasma se habet ad intellectum, sicut color ad visum, vt dī in 3. de anima. & ideo perturbata vi sensitiua interiori de necessitate perturbat intellectus, sicut videmus, qd̄ læso organo phantasiae de necessitate impedit actiō intellectus, & sicut hūc modum redū dare pot̄ in intellectum actiō, vel impressio corporis cœlestis, quasi per viam necessitatis, per accidens tamē, sicut in corpora per se: & ideo necessario, nisi sit contraria dispositio ex parte mobilis, sicut appetitus sensitiuus non est naturaliter motiuius voluntatis: sed e cōuerso, q̄ appetitus superior mouet inferiorē appetitum, sicut sphaera sphaerā, vt dī in 3. de anima. & quātumcūq; appetitus inferior perturbetur per aliquam passionē iræ, vel cōcupiscētia, non oportet quod voluntas perturbetur, immo habet potētiā repellendi hūc p̄ turbationē, vt dicitur Gene. 4. sub te crit appetitus eius, & tu dominaberis illius. & ideo ex corporibus cœlestibus non inducitur aliqua necessitas, nec ex parte recipientium, nec ex parte agentium, in actibus humanis: sed inclinatio sola, quā etiā voluntas repellere potest per virtutem acquisitā, vel inuisam.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod Damascenus dicit de dispositionibus, & habitibus corporalibus. **A**d SECYNDVM dicendum, quod sicut ex dictis patet, anima quantum ad actus voluntatis non de necessitate sequitur corporis dispositionē: sed ex corporis complexione est inclinatio tantū ad ea, quæ voluntatis sunt. **A**d TERTIVM dicendū, qd̄ rō illa recte procederet, si corpus celeste posset imprimere per se in animā: impressio autem corporis cœlestis nō peruenit ad animæ essentiā, nisi per accidens. nisi per corporis vniōnē, cuius ipsa est actus, voluntas autē nō oritur ex essentia animæ secundum, quod est corpori coniuncta, & ideo ratio non sequitur. **A**d QVARTVM dicendum, qd̄ instrumentū spirituales agentis nō agit p̄ virtutē spirituales, nisi ex hoc quod agit per virtutem corporalem, sicut autē virtutem corporalem corpus cœleste non potest agere, nisi in corpus. & ideo etiā actiō, quæ est sicut virtutem spirituales, non potest pertinere ad animam, nisi per accidens. sicut corpore mediante: sed in corpore vtroq; modo actiō eius puenit, ex virtute n. corporali mouet qualitates elementares. sicut calidū, & humidum, & huiusmodi: sed ex virtute spiritali

A mouet ad speciem, & ad effectus consequentes totam speciem, qui non possunt in qualitates elementares reduci.

Ad QVINTVM dicendum, quod aliquis effectus est a corporibus cœlestibus in istis corporibus, qui non cauatur ex calido & frigido: sicut quod magnes attrahit ferrum, & per hunc modum aliqua dispositio in corpore humano relinquitur a corpore cœlesti, ex quo contingit vt anima ei coniuncta inclinatur ad hoc, vel illud artificium.

Ad SEXTVM dicendum, quod verbum Isaac si oportet saluari est intelligendum secundum inclinationem tantum, modo prædicto.

Ad SEPTIMVM dicendum, quod multitudo, vt in pluribus sequitur inclinationes naturales, in quātum homines multitudinis acquiescunt passionibus: sed sapientes ratione superant passiones & inclinationes prædictas. & ideo magis est probabile de aliqua multitudine quod operetur id, ad quod inclinatur corpus cœleste quam de vno homine singulari, qui forte per rationem superat inclinationem prædictam, & simile esset si vna multitudo hominum colericorum poneretur, non de facili contingeret quin ad iracundiam moueretur: quāuis de vno possit magis accidere.

QVÆSTIO VI.

De prædestinatione.

In sex articulos diuisa.

- ¶ Primò enim queritur, Vtrum prædestinatio ad scientiam vel voluntatem spectet.
- ¶ Secundo, Vtrum, prædestinatio meritorum sit causa prædestinationis.
- ¶ Tertio, Vtrum, prædestinatio certitudinē habeat.
- ¶ Quarto, Vtrum, prædestinatorum numerus sit certus.
- ¶ Quinto, Vtrum, prædestinatis certa sit sua prædestinatio.
- ¶ Sexto, Vtrum, prædestinatio iuuari valeat precibus sanctorum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum prædestinatio ad scientiam, vel voluntatem spectet.

QVÆSTIO est de prædestinatione. Et primo queritur, vtrum prædestinatio pertineat ad scientiam vel ad voluntatem. & videtur quod ad voluntatem sicut ad genus, quia vt dicit Aug. in lib. de prædestinatione sanctorum, prædestinatio est propositum miserendi: sed propositū est voluntatis, ergo & prædestinatio.

¶ 2 Præ. Prædestinatio videtur idem esse cum electione æterna, de qua dicitur Ephes. 1. Elegit nos in ipso &c. quia iidem dicuntur electi & prædestinati: sed electio secundum Philosoph. in 6. & 10. Ethic. magis est appetitus quam intellectus. ergo & prædestinatio magis ad voluntatem quam ad scientiam pertinet. sed dicendum quod electio prædestinationem præcedit, nec est idem ei.

¶ 3 Sed contra, Voluntas sequitur scientiam, & nō præcedit: sed electio ad voluntatem pertinet. si igitur electio prædestinationem præcedit, prædestinatio non potest ad scientiam pertinere.

¶ 4 Præ. Si prædestinatio ad scientiam pertineret, idem videretur esse prædestinatio quod præscientia, & sic quicumque præsciret salutem alicuius, prædestinaret illum: sed hoc est falsum. Prophetæ enim

Et 1. p. q. 23. art. 6.

Et 2. li. 5. c. 2. & 3. 10. 5.

Com. 29. ca. 1.

Com. 27. ca. 1.

Et 1. p. q. 23. art. 6.

QVAES. VI. DE PRÆDESTINATIONE, ART. I.

enim præsciuerunt salutem gentium, quam non prædestinauerunt, ergo &c.

¶ 5 Præt. Prædestinatio causalitatem importat: sed causalitas non est de ratione scientiæ, sed magis de ratione voluntatis, ergo magis prædestinatio pertinet ad voluntatem, quam ad scientiam.

¶ 6 Præt. Voluntas in hoc a potentia differt, quod potentia respicit effectus tantum in futuro: non. n. est potentia respectu eorum quæ sunt vel fuerunt: voluntas vero respicit æqualiter effectum præsentem & futurum, sed prædestinatio dicit effectum in præsentem & in futuro, vnde & ab Aug. dicitur quod prædestinatio est preparatio gratiæ in præsentem, & gloriæ in futuro, ergo prædestinatio pertinet ad voluntatem.

¶ 7 Præt. Scientia non respicit res vt factas vel faciendas, sed magis vt scitas vel sciendas: prædestinatio vero respicit id quod sciendum est, ergo prædestinatio ad scientiam non pertinet.

¶ 8 Præt. Effectus magis denotatur a cā proxima quā a cā remota, sicut homo generatur ab hoīe magis quā a generāte sole: sed prædestinatio est a scientiā & voluntate: scientiā autē est cā prior & remotior quā voluntas, ergo preparatio magis pertinet ad voluntatē quā ad scientiā: sed prædestinatio est preparatio ad gratiam & gloriam, vt dicit Aug. ergo &c.

¶ 9 Præt. Quādo multi motus ordinantur ad vnū tantum, tota motuū coordinatio formā substantiāle de potentia materiæ ordinatur primo alteratio, secundo generatio, & totum notatur generatio: sed ad aliqd preparandum ordinatur primo motus scientiæ, secundo motus voluntatis, ergo totum dicitur voluntati attribui, & ita prædestinatio in voluntate esse videtur.

¶ 10 Præt. Si unum priorum maxime appropriat alicui, reliquum maxime remouetur ab eodē: sed mala maxime appropriantur diuinæ præsciētiae: malos. n. dicimus præscitos, ergo præsciētia nō respicit bona, prædestinatio autē est de bonis salutaribus tantum, ergo prædestinatio nō pertinet ad præsciētiam.

¶ 11 Præt. Illud quod proprie dicitur, glossa nō indiget: sed in sacra scriptura quādo cognitio respectu boni dicitur, glossatur pro approbatione, ut patet I. Cor. 6. Si quis diligit Deum hic cognitus est a Deo. i. approbatus, & 1. Ti. 2. Nōuit dominus qui sunt eius. i. approbat, ergo notitia non est proprie de bonis: sed prædestinatio est proprie de bonis, ergo &c.

¶ 12 Præt. Preparare est motiū virtutis, quia ad opus pertinet: sed prædestinatio est preparatio, ut dictum est, ergo prædestinatio ad virtutem motiū pertinet, ergo ad voluntatem, & non ad scientiam.

¶ 13 Præt. Ratio exēplata sequitur rōnē exēplare: sed in rōnē humana quæ est exēplata a diuina videmus preparatio est voluntatis, & nō scientiæ, ergo & in preparatione diuina erit similiter, & sic idē quod prius.

¶ 14 Præt. Omnia attributa diuina, sunt idē secundū rē: sed differētia eorum ostēditur ex diuersitate effectuum. A diuino ergo attributum dicitur reduci aliqd de Deo dictū, cui eius effectus appropriatur: sed gratia & gloria sunt effectus prædestinatiōis & appropriantur voluntati, siue bonitati, ergo & prædestinatio ad voluntatem pertinet, & non ad scientiam.

SED CONTRA est, quod dicitur gl. super illud Rom. 8. Quos præsciuit & prædestinavit &c. prædestinatio inquit est præsciētia & preparatio beneficiorū Dei &c.

¶ 2 Præt. Omne prædestinatum est scitum, sed nō e conuerso, ergo prædestinatum est in genere scientiæ, ergo & prædestinatio erit in genere scientiæ.

¶ 3 Præt. Magis est ponēdū vnūquodq; in genere eius, quod cōuenit ei semper, quā in genere eius, quod nō cōuenit ei semper: sed prædestinatio cōuenit semper id, quod est ex parte scientiæ, semper enim prædestinatio præsciētiae cōcomitatur, non autem semper cōcomitat eā appositio gratiæ, quæ est voluntatis: quia prædestinatio est æterna: appositio autē gratiæ temporalis, ergo prædestinatio magis debet poni in genere scientiæ, quam voluntatis.

¶ 4 Præt. Habitus cognitiui, & operatiui inter intellectuales virtutes a philosopho cōputantur, quæ ad rationem magis pertinent, quam ad appetitum, vt patet de prudentia, & arte in 6. Ethic. Scd prædestinatio importat principium operatiuum, & cognitium, quia & est præsciētia, & preparatio, vt ex definitione inducta patet, ergo prædestinatio magis pertinet ad cognitionem, quam ad voluntatem.

¶ 5 Præt. Contraria sunt in eodem genere, scd prædestinationi est contraria reprobatio, cum ergo reprobatio fit in genere scientiæ, quia Deus prædestinat malitiam reprobatorum, & non facit eam, videtur quod prædestinatio sit in genere scientiæ.

RESPON. Dicendum, quod destinatio vnde nō est prædestinatiōis asflumitur, importat directionē ad cuius in finē, vnde aliquis dicitur nuntium destinare, qui cum dirigit ad aliqd faciendum, & quod illud, quod proponimus, ad executionē dirigimus, sicut ad finem, ideo id, quod proponimus, dicitur destinare secundum illud Macha. 6. de Eleazar, quod destinauit in corde suo non admittere illuc, propter vitæ amorem: sed hæc præpositio præterea adiungitur, adiungit ordinem ad futurum, vnde, cum destinare nō sit, nisi eius, quod est, prædestinare potest esse etiā eius, quod non est, & quantum ad hæc duo prædestinatio sub prouidentia rationatur, vt pars eius, dictum est enim in præcedentibus de prouidentia, quod ad prouidentiam pertinet directio in finem, prouidentia etiam a prouidentia respectu futuri, & a quibusdā definitur, quod prouidentia est præsens notio futuri pertractans eorum: sed tamen prædestinatio quantum ad duo a prouidentia differt: prouidentia, n. dicitur emittentem ordinationem in finem, vnde se extendit ad omnia, quæ a Deo in finem aliquem ordinantur, siue sint rōnabilia, siue irrationabilia, siue bona, siue mala: prædestinatio autē respicit tantum illum finē, qui est principalis rationali creaturæ, vt potest gloriā, & ideo prædestinatio nō est, nisi hominum, & eorum que spectat ad salutē, differt etiam alio modo, in quolibet enim ordinatione ad finē est duo considerare, scilicet ordinē, & exitum, vel euentū ordinis non enim omnia, que ad finē ordinantur, finē consequuntur, prouidentia ergo ordinē in finem respicit tantum, vnde per Dei prouidentiam omnes homines ad beatitudinē ordinantur: sed prædestinatio respicit etiā exitum, vel euentum ordinis, vnde nō est nisi eorum, qui gloriā consequuntur. Sicut igitur debet prouidentia ad impositionē ordinis, ita debet prædestinatio ad ordinis consequentiam, non est principaliter ex proprijs viribus: sed ex auxilio gratiæ diuinitus date, vnde sicut de prouidentia supra dictum est, quod consistit in actu rōnis, sicut & prouidentia cuius est pars, eo quod solius rōnis est dirigere, vel ordinare, ita etiā & prædestinatio in actu rōnis consistit dirigentis, vel ordinantis in finē: sed ad directionē in finem præcigitur voluntas finis, nullus enim aliquid

In li. de bono persequantur, c. 24. tom. 7.

Ibidem.

In argum. 6. & 8.

Glo. ord. ibi sumitur ex Aug. in li. de bono persequantur, c. 24. tom. 7.

aliquid in finē ordinat, qd non vult, vnde etiam perfecta prudentiæ electio non pōt esse, nisi in eo, qui habet virtutem moralem s̄m Philo. in 6. Ethic. per virtutē. n. moraliē affectus alicuius in fine stabilitur, ad quem prudentia ordinat: finis autem, in quem prædestinatio ordinat, nō est vniuersaliter cōsideratus: sed s̄m comparationem eius ad illum, qui finem ipsum consequitur, quē oportet esse distinctū apud dirigentem ab his, qui finē illū non consequuntur. & ideo p̄destinatio præsupponit dilectionem, per quā Deus vult salutē alicuius, vnde sicut prudēs non ordinat in finem, nisi in quantum est temperatus, vel iustus: ita Deus non prædestinat, nisi in quantum est diligens. præxigitur etiā, & electio, per quā ille, qui in finē infallibiliter dirigitur ab alijs separatur, qui nō hoc modo in finē dirigitur: hæc autē separatio nō est propter diuersitatē aliquam inuenta in his, qui separantur, quæ posset ad amorem incitare: quia antequā nati essent, aut aliqd boni egissent, aut mali dictum est, Iacob dilexi, Esau autē odio habuit, vt d̄ Roma. 9. Et ideo prædestinatio præsupponit electionē, & dilectionē, electio vero dilectionē. Ad prædestinationē vero duo sequuntur. scilicet cōsecutio finis, qui est gloriificatio, & collatio auxiliij ad cōsequendum finē, quod est appositio gratiæ quod ad vocationē pertinet, vnde & prædestinationis duo effectus assignantur, scilicet gratia, & gloria.

AD PRIMUM ergo dicendū, q̄ in actibus animæ ita est, quod præcedens actus includitur quodammodo virtute in sequenti, & quia prædestinatio præsupponit electionem, quæ est actus voluntatis, ideo in ratione prædestinationis aliquid includitur ad voluntatem pertinens, & propter hoc propositum, & alia ad voluntatem pertinentia in definitione prædestinationis quandoque ponuntur.

AD SECUNDUM dicendū, q̄ prædestinatio non est idem electioni: sed præsupponit eam, vt dictum est. vnde est, q̄ prædestinati etiā electi dicuntur.

AD TERTIUM dicendū, q̄ cum electio sit rōnis, & voluntatis, dilectio semper electionē præcedit, si referantur ad idē: sed si ad diuersa, tunc nō est inconueniens, qd electio præcedat prædestinationē, quæ dilectionis rōnem importat: electio enim prout hic accipitur pertinet ad ipsum, qui in finē dirigitur: prius autem est accipere illum, qui dirigitur in finē, quam ipsum dirigere in finem. & ideo electio in proposito prædestinationem præcedit.

AD QUARTUM dicendū, q̄ p̄destinatio quāuis ponat̄ in genere sciētia, n̄ aliquid supra scientiam, & supra præscientiā addit. scilicet directionē, vel ordinationē in finē: sicut etiā prudentia supra cognitionē. vñ sicut non omnis cognoscens quid agendū sit, est prudens: ita nec oīs præsciēs est p̄destinās.

AD QUINTUM dicendū, quod quāuis causalitas non sit de ratione sciētia, in quantum huiusmodi, est tamen de ratione sciētia, in quantum est dirigens, & ordinans in finem, quod non est voluntatis: sed rationis tantum: sicut etiam intelligere est de ratione animalis rationalis, non in quantum est animal, sed in quantum est rationale.

AD SEXTUM dicendū, qd sicut voluntas respicit effectū præsentē, & futurum: ita & sciētia, vñ quantum ad hoc nō magis potest probari, qd prædestinatio ad vnū eorum pertineat, quam ad alterū: sed tamen prædestinatio proprie loquēdo nō respicit, nisi futurum, qd ex præpositione designatur, quæ importat ordinē ad futurū: nec ē idē dicere habere

A effectū in præsentī, & hēre effectū p̄sentē: quia in præsentī esse d̄ quicqd pertinet ad statū p̄sentis vitæ siue sit præsens, siue præteritum, siue futurum.

AD SEPTIMUM dicendū, quod quāuis sciētia in quantum est sciētia, non respiciat faciendā, tamen sciētia practica respicit faciendā, & ad talem sciētiam prædestinatio reducit̄.

AD OCTAVUM dicendū, quod preparatio importat proprie dispositionem potentia ad actum. Est autem duplex potentia, scilicet actiua & passiua: & ideo duplex est preparatio, vna patiētis, secundum quem modum dicitur materia preparari ad formam: alia agentis secundum quam dicitur quod

B aliquis se preparat ad agendum aliquid. Et talē preparationē prædestinatio importat, quæ nihil aliud in Deo ponere potest, quam ipsam ordinationem alicuius in finē. Ordinationis autē principium proximum est rō: sed remotum est voluntas, vt ex dictis patet. & ideo s̄m rōnem inducām prædestinatio principaliter rationi, quam voluntati attribuitur, & per hoc patet solutio ad nonum.

In argum.
Sed contra.

AD X. DICENDUM, quod mala appropriantur præscientiæ, nō quod præscientia sit magis proprie de malis, quam de bonis: sed quia bona in Deo habent aliquid aliud respōdens quā præscientia: mala autē nō: sicut et cōuertibile nō indicās substantiā appropriatibi noniē pprii, quod et æque conuenit definitioni propter hoc, qd definitio aliquid dignitatis addit.

AD XI. DICENDUM, quod glossatio non semper significat improprietatem: sed est quandoq; necessaria ad specificandum quod generaliter dicitur, & hoc modo glossatio notitia per approbationem.

AD XII. DICENDUM, quod preparare vel ordinare est motiua potētiæ im̄: sed motiua non solū est voluntas: sed etiam ratio practica, vt patet in 3. de Anima.

Com. 48. &
scq. com. 2.

AD XIII. DICENDUM, quod in ratione humana ita est, quod preparatio secundum quod importat ordinationem vel directionem in finem, est actus proprius rationis, & non voluntatis.

AD XIV. DICENDUM, quod in attributo diuino, nō solū est cōsiderandus effectus: sed respectus eius ad effectum, quia idem est effectus sciētia potētiæ & voluntatis: sed non idē respectus ad illum effectum per illa tria nomina importatus. Respectus autem quē prædestinatio importat ad effectum suum, cū respectu sciētia, in quantum est dirigens, magis cōgruit, quam cum respectu potētiæ & voluntatis. & ideo prædestinatio ad sciētiam reducit̄.

ALIA concedimus. Ad primum & secundum quis ad secundū posset dici, quod non oīs quod est in plus sit genus: quia pot̄ accidentaliter prædicari.

Ad argumēta in cōtra rium.

AD TERTIUM posset dici, quod quāuis dare gratiam non semper concomitur prædestinationem: tamen velle dare semper concomitur.

E Ad vltimum et̄ posset dici, quod reprobatio directe nō opponitur prædestinationi: sed electioni, quia qui eligit alterum accipit, & alterū reijcit, quod d̄ reprobare. vnde et̄ reprobatio ex rōne sui noīs magis pertinet ad voluntatem, est enim reprobare quali reſutare: nisi forte dicatur, reprobare idem quod iudicare indignum, quod admittatur: sed pro tanto reprobatio ad præscientiam dicitur in Deo pertinere, quia nihil positivē ex parte voluntatis est in Deo respectu mali culpæ: nō enim vult culpam, sicut gratiam. & tamen reprobatio etiam d̄ præparatio, quantum ad penam, quam etiam Deus vult voluntate consequentē, sed non antecedente.

ARTI-

QVAES. VI. DE PRÆDESTINATIONE, ART. II.

ARTICVLVS III.

Vivum præscientia meritorum causa sit prædestinationis.

1. p. 23. ar. 11. f.

In Paoli ad Rom 9. to. 5.

Li. 2. ortho. fidei. c. 29. in fine.

Homil. 3. in numeros inter primas. & mcd. tom. 1.

SECUNDO queritur, utrum præscientia meritorum sit causa vel ratio prædestinationis, & ut quod sic: quia Rom. 9. super illud, Miserebor &c. dicit glo. Ambr. misericordiam illi præparabo, quem scio post errorem toto corde reuersurum ad me: hoc est dare illi cui dandum & non dare illi cui non dandum est, ut eum vocet quem sciat obedire: illum vero non, quem sciat non obedire: sed obedire, & toto corde conuerti ad Deum ad meritum pertinet: contraria vero ad demeritum. ergo præscientia meriti vel demeriti est causa vel ratio, quare Deus proponat alij misericordiam facere, & alium a misericordia excludere, quod est prædestinare vel reprobare.

¶ 2 Præ. Prædestinatio includit in se voluntatem diuinam salutis humanæ, nec potest dici quod includat solam voluntatem antecedentem: quia hac voluntate Deus vult omnes saluos fieri, ut dicitur 1. Timoth. 2. & sic sequeretur quod omnes essent prædestinati. Relinquitur igitur quod includit voluntatem consequentem: sed voluntas consequens, vt dicit Damasc. est ex nostra causa, scilicet in quantum nos habemus diuersimode ad merendam salutem vel damnationem. ergo merita nostra præscita a Deo sunt causa prædestinationis.

¶ 3 Præ. Prædestinatio principaliter dicitur propositum diuinum de salute humana: sed salutis humanæ causa est humanum meritum, scientia etiam est causa & ratio voluntatis, quia appetibile scitum voluntatem mouet. ergo præscientia meritorum causa est prædestinationis, cum duorum quæ præscientia continet sint causa illorum duorum, quæ in prædestinatione continentur.

¶ 4 Præ. Reprobatio & prædestinatio significant diuinam essentiam, & connotant effectum in creatura: in essentia autem diuina non est aliqua diuersitas. ergo tota diuersitas prædestinationis & reprobationis ex effectibus procedit, effectus autem sic considerati sunt ex parte nostra. ergo ex parte nostra est, quod prædestinati & reprobi abinuicem segregentur, quod per prædestinationem fit, ergo idem quod prius.

¶ 5 Præ. Sicut sol quantum est de se uniuersaliter se habet ad omnia corpora illuminabilia, quamuis non omnia possint lumen eius æqualiter percipere, ita Deus æqualiter se habet, quamuis non omnia æqualiter se habeant ad participandum bonitatem ipsius, ut a sanctis & prophetis communiter dicitur: sed propter similem habitudinem solis ad omnia alia corpora sol non est causa huius diuersitatis, quod aliquid sit tenebrosum & aliquid luminosum: sed diuersa dispositio corporum ad recipiendum lumen ipsius, ergo & similiter causa huius diuersitatis quod aliqui saluantur, quidam autem damnantur, aut quod quidam prædestinantur, & quidam reprobantur, non est ex parte Dei, sed nostra, & sic idem quod prius.

¶ 6 Præ. Bonum est communicatum sui ipsius, ergo summi boni est summe se communicare, secundum quod unumquodque est capax. si ergo alicui non se communicat, hoc est, quia non est capax eius: sed aliquis est capax, vel non capax salutis ad quam prædestinatio ordinat propter qualitatem meritorum. ergo merita præscita causa sunt, quare aliqui prædestinantur, & aliqui non.

¶ 7 Præ. Ibi Num. 3. Ego tuli leuitas &c. dicit glo. Origenis, Iacob natu posterior primogenitus iu-

F dicatus est: ex proposito. n. cordis quod Deo patuit antequam in hoc mundo nascerent, aut quæquam ageret boni, vel mali, dictum est, Iacob dilexi, Esau odio habui: sed hoc pertinet ad prædestinationem Iacob, ut facti eodem exponunt. ergo præcognitio propositi, quod habiturus erat Iacob in corde, fuit ratio prædestinationis, & sic idem, quod prius.

¶ 8 Præ. Prædestinatio non potest esse iniusta, cum ueritate uis domini sint misericordia, & veritas, nec potest ibi alia iustitia attendi inter Deum & hominem, quæ distributiuæ, non enim ibi cadit communitati iustitia, cum Deus qui bonorum nostrorum non eget, nihil a nobis recipiat: iustitia autem distributiuæ, in qua non nisi inæqualitas dat, inæqualitas autem non potest attendi, nisi secundum diuersitatem meritorum. ergo quod Deus aliquem prædestinat, & aliquem non, præscientia diuersorum meritorum procedit.

¶ 9 Præ. Prædestinatio presupponit electionem, ut prædictum est: sed electio non potest esse rationabilis, nisi aliqua ratio propter quam unus ab altero differat: nec in electione de qua loquimur, potest aliqua ratio discretionis assignari, nisi ex meritis. ergo cum electio Dei irrationabilis esse non possit, ex positione meritorum procedit, & per consequens prædestinatio, ergo &c.

¶ 10 Præ. Aug. exponens illud Malach. Iacob dilexi, Esau autem odio habui, dicit quod voluntas illa Dei qua unus elegit, & alium reprobauit, non potest esse iniusta, venit enim ex occultissimis meritis: sed hæc occultissima merita non possunt accipi in propositione, nisi secundum, quod sunt in præscientia. ergo prædestinatio de præscientia meritorum venit.

¶ 11 Præ. Sicut se habet abusus gratiæ ad effectum reprobationis, ita bonus usus gratiæ ad effectum prædestinationis: sed abusus gratiæ in Iuda habuit reprobationis eius, secundum hoc enim reprobatus est, quod sine gratia decessit. Quod autem in Iudæam non habuit, non fuit, quia Deus ei dare non uult: sed quia ipse accipere noluit, ut dicit Aug. de serm. & dicitur in Petro, & uisus in Petro, & uisus in Diony. ergo, & bonus usus gratiæ ad effectum prædestinationis liber causa est, quare ipse est electus, vel prædestinatus.

¶ 12 Præ. Unus potest alteri mereri primam gratiam, & eadem ratione uidetur, quod possit ei mereri gratiæ continuationem usque in finem: sed ad gratiam finalem sequitur esse prædestinatum. ergo prædestinatio potest ex meritis provenire.

¶ 13 Præ. Prius est secundum Philosophum a quo non conuenitur consequentia: sed hoc modo se habet prædestinatio ad prædestinationem: quia omnia Deus sciunt, quæ prædestinat, mala autem præscit que non prædestinat. ergo præscientia est prius quam prædestinatio: sed prius in quolibet ordine est causa posterioris. ergo præscientia est causa prædestinationis.

¶ 14 Præ. Nomen prædestinationis a destinatione, vel missione procedit: nullus enim mittit, nisi qui cognoscit. ergo & cogitatio est prior prædestinatio, ut uidetur esse causa ipsius, & sic idem quod prius.

SED CONTRA est, quod dicitur in glossa super illud, Non ex operibus, sed ex uoluntate &c. quæ sic dicit, sicut non pro meritis præcedentibus illud dictum fuisse ostendit. Iacob dilexi, &c. ita nec pro meritis futuris. & infra super illud, Nunquid iniquitas est apud Deum, dicit glossa, nemo dicat Deum, quia futura opera præuidebat, alterum elegisse, alterum reprobasse. & sic non uidetur, quod præscientia meritorum sit causa prædestinationis.

¶ 2 Præ. Gratiæ est effectus prædestinationis, & prius quam